

IŠVALYTI PALĖPĘ

Darius REKIS,
Klaipėda

Beverčių kapeikų sauja, kurią surinko Rapolas kraustydamas tėvų namo palėpę, netikėtai užgulė vaikystės prisiminimais. Dulkėmis ir pelėsiu praskiestas oras užėmė kvapą. Nevalingai atgniaužęs pirštus ir akimirkai sustingęs, jis nejudėdamas klausėsi byrančių monetų skambesio. Chaoso muzika bei praeities vaizdiniai galvoje sugulė į vienkartinį, kaip popierinis puodelis ar servetėlė, dainos vaizdo klipą. Pasinaudojai ir išmetė... Tik ką? Prisiminimus, akimirkos emociją ar dalį savęs? Ta dalis, kurios Rapolas nenorėjo turėti, nenorėjo pripažinti, į penktą dešimtį įkopusiam vyrui dabar priekaištavo išpildama jį šaltu prakaitu. Silpnumo akimirkai praėjus, pliktelėjęs vyriškis atgalia ranka nuo kaktos nusibraukė sūrius lašus ir atidarė visus stoglangius, norėdamas įkvėpti gaivaus oro. Su vėjo gūsiu į palėpę iš karto įsiveržė Vilniaus senamiesčio šurmuly. Tai, kas kitam galėjo priminti tik miesto triukšmą, Rapolui kėlė nostalgiją. „Dvidešimt metų darbo viename iš Londono fabrikų suteikė sotų gyvenimą, kurio visada norėjau. Galėjau keliauti, pamatyti pasaulio.“ – mintyse teisinosi vyras stengdamasis neprisiminti, kad emigruodamas Lietuvoje paliko ligotą motiną ir jauną žmoną. Svajonėms reikėjo pinigų, o darbo, už kurį mokėtų padorų atlygį gimtoje šalyje nepavyko rasti. „Tai tik trumpam, kol atsistosime ant kojų“ – pats sau išvykdamas kartojo jis, tuomet dar kupinas optimizmo, nors juodas darbas diplomuoto lietuvių kalbos mokytojo ir nežavėjo. Guodė tik atlygis, kurio didžiąją dalį siuntė mamos gydymui ir paskolai už butą. Ne viskas sekėsi taip, kaip planavo. Kol įsitvirtino fabrike, grįžti pavykdavo tik atostogoms. Kartą ar dusyk per metus. Žmonai nepavykus pastoti, į Rapolą skriejo kaltinimų kruša ir santuoka netrukus subyrėjo. Nuoskaudos gyvatė įsirengė guolį vyro sielos užkaboriuose, neleidusi jam kovoti dėl tos, kurią mylėjo, tad daug nesvarstęs jis pasirašė skyrybų dokumentus, palikdamas sutuoktinei beveik išmokėtą paskolą ir butą, į kurį taip niekada daugiau ir negrįžo. Jo daiktus Eliza atvežė į mamos namus, pas kurią neretai užsukdavo net ir po skyrybų – kartais ją slaugė ar esant reikalui kitaip pagelbėdavo. Nejprasta moterų draugystė vedė Rapolą iš proto, o mirus motinai kaltė užsmaugė atimdama bet kokią galimybę džiaugtis gyvenimu.

„Reikia išvalyti palėpę. Jau rytoj užsuks pirmieji potencialūs pirkėjai. Visą teks išmesti. Vis tiek neturiu kur tų senienų laikyti...“ – stebėdamas gatvės balose žaidžiančius vaikus svarstė Rapolas. Trijų kambarių butas su palėpe, kurioje leisdavo laiką vaikystėje jam dabar neatrodė reikalingas.

„Reikia, reikia, reikia...“ – aidu nuskambėjo galvoje iš jo sąmonės. „O ar noriu? Ko noriu? Grįžti nebėra pas ką. Išvažiuoti nebėra dėl ko.“. Skausmas pagaliau pramušė ledą ir išsiveržęs sūria, drėgna ašara nubėgo skruostu.

Netikėtai suskambusi linksma telefono skambučio melodija sugrąžino vyriškį iš meditacinės būsenos.

– Klausau, – skubiai atsiliepė jis nežinomo numerio skambinančiajam.

– Labas vakaras. Trukdau dėl rytdienos susitikimo. Gal būtų galima kiek anksčiau užsukti apžiūrėti butą? – ragelyje pasigirdo nepažįstamo vyriškio balsas.

– Žinoma, kai tik baigsiu valyti palėpę, – tarstelėjo ir kiek pagalvojo padarydamas pauzę Rapolas. – Galite, kad ir dabar. Jei laiko turit?

– Puiku! Matot skubu. Nenumatyti reikalai. Verslas spaudžia.

– Tuomet judu tvarkytis. Kada galiu tikėtis vizito?

– Laukite mūsų už geros valandėlės. Jei kas keisis perskambinsiu, – dar pridūrė nepažįstamasis ir neatsisveikinęs padėjo ragelį.

Rapolas suskubo krauti daiktus, kuriuos ketino išnešti į kieme stovintį konteinerį. Saulė leidosi, o ilgėjantys, besisupančių voratinkliuose vorų šešėliai tarytum priekaištavo dėl švaistomos šilumos ir keliamos sumaišties jų palėpėje bei ragino suktis greičiau. Staiga, bekilnojanč senus rakandus Rapolo žvilgsnis užkliuvo už nuotraukų albumo. Nubraukęs nemenką dulkių sluoksnį jis ėmė jį vartyti drauge mintimis grįždamas į nuotraukose užfiksuotas akimirkas. Su kiekvienu puslapiu darėsi vis sunkiau, nes kaltės jausmas kurį vyras laikė nukišęs sąmonės užkaboriuose veržėsi lauk užpildydamas metų

metus augusią tuštumą. Rapolas galėjo išvalyti namus, išnešti daiktus, tačiau sielos palėpėje padaryti tvarką ne taip paprasta. Nuoskaudų, nusivylimų, pykčio perpildytas užkampis kėlė Rapolo stogą ir judino sienas. Dar kiek ir laužydamas įsivaizduojamas gegnes bei trupindamas čerpes visas šis nukištas „turtas“ būtų išsiveržęs. Rapolą nuo nevaldomos, viduje laikomo skausmo, iškrovos išgelbėjo durų skambutis pačiu laiku ėmęs čaižiai čirkšti. Vyras greitai pašoko ant kojų ir nusileidęs laiptais vienu judesiu plačiai atidarė neužrakintas duris. Iš laiptinės į jį žvelgė net šešios akys, kurių dvi jis labai gerai pažinojo. Maždaug jo amžiaus vyriškį ir penkiolikmetę mergaitę Rapolas matė pirmą sykį, tačiau Elizą atpažino iškart, nors ir nebuvo jos sutikęs jau daugiau kaip penkiolika metų.

– Sveiki, tai mes jums skambinome dėl buto, – tiesdamas dešinę kreipėsi į jį nepažįstamas. Mergaitė nelaukusi kvietimo įsmuko vidun ir smalsiai ėmė žvalgytis vertindama patalpas.

– Rasa, taip nemandagu, – sudrausmino dukterį Eliza žengdama paskui. – Juk buto šeimininkas nepakvietė užėti.

Atsargiai prasisprausdama tarp durų ir Rapolo moteris sugavo šio žvilgsnį, tačiau nieko daugiau nepridūrė palikdama už savęs nustebusius buvusį ir esamą vyrus tartis dėl sandorio.

– Atsiprašau už savo damas, aš Benas, o jūs kaip suprantu Rapolas, buto šeimininkas? – jau patraukęs taip ir nepaspaustą ranką prisistatė svečias ir nelaukdamas, atsakymo ėmė derėtis. – Priminkit kiek norite už butą? Šiaip manau jūs jį gerokai pervertinote, bet žmona kažkodėl įsigeidė būtent šio tai lyg ir galėtumėm sutarti. Jums pasisekė, aš skubu. Jeigu sutariam, rytoj mano advokatas atvažiuotų sutvarkyti popierių. Visą sumą pervestumėme iš karto be jokių bankinių įsipareigojimų ar paskolų.

Rapolas negirdėjo ką jam kalba nepažįstamas vyriškis. Jis gana nemandagiai spoksojo į buvusią žmoną, kuri nekreipdama dėmesio rodė butą dukrai.

– Tai kaip, ar sutariam? – draugiškai stuktelėdamas delnu į Rapolo petį paklausė pirkėjas.

– Ką? – kiek pasimetė vyriškis ir tik dabar atitokęs suprato kas vyksta. – Ne... Butas dabar neparduodamas.

– Ką?! Kodėl? – pasimetė ir kiek pyktelėjo dabartinis Elizos vyras. – Jei kas pasiūlė daugiau tai sakykit? Visada galim susitarti.

– Ne, ne dėl to. Tiesiog dar turiu išvalyti palėpę, – daugiau sau nei pašnekovui tarstelėjo Rapolas vis dar žiūrėdamas į buvusią žmoną.

– Nereikia, imam ir taip, – neatlyžo svečias.

Eliza supratingai suskubo raminti beįsikarščiuojanti sutuoktinį ir vesdama dukrą už rankos žengė iš buto pavymui pridurdama:

– Atsiprašome, jog sutrukdėm. Maniau, kad tau jau nebesvarbu...

Tai buvo ženklas ir jos vyrui daugiau nebevystyti temos ir palikti Rapolą ramybėje, tačiau šis negalėdamas suprasti ir susitaikyti su tokia situacija vis tiek nueidamas dar suriko žmonai taip, kad ir keistasis buto savininkas jį išgirstų:

– Aš laiko neturiu tokiems žaidimams! Palėpę matai reikia išvalyti!

– Ne tą palėpę. Savo! – lyg po ilgo laiko gelmėse būtų išniręs į paviršių ir vėl įkvėpęs oro jiems pavymui džiaugsmingai sušuko Rapolas ir uždarė savo namų duris.

